

ZAGADNIENIA NA EGZAMIN DLA KLASY 6

KSZTAŁCZENIE LITERACKIE I KULTUROWE:

Umiejętności:

- omówienie elementów świata przedstawionego (czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia);
- omówienie obrazów poetyckich w poezji;
- rozpoznanie fikcji literackiej;
- rozróżnianie i wskazywanie elementów realistycznych i fantastycznych w tekstach;
- omówienie tytułu utworu;
- rozpoznawanie elementów rytmizujących wypowiedź: w tym wers, strofa, refren, liczba sylab w wersie, rym (rym męski i żeński, podział rymów ze względu na układ w wersach);
- rozpoznawanie w tekście literackim: epitetów, przenośni, porównań, apostrofy, powtórzeń, wyrazów dźwiękonaśladowczych, uosobień, ożywień i przerzutni objaśnianie ich roli;
- rozróżnianie wiersza stroficznego i stycznego (ciągłego) oraz wiersza wolnego;
- objaśnianie sensów przenośnych tekstu, ze szczególnym uwzględnieniem sensów zawartych w przypowieściach;
- opowiadanie o wydarzeniach fabuły oraz ustalanie kolejności zdarzeń i rozumienie ich wzajemnej zależności;

- wyjaśnienie, kim jest podmiot liryczny, narrator i bohaterowie w czytanych utworach;
- wskazanie w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określanie ich cech;
- określanie tematyki oraz problematyki utworu;
- wskazanie i omówienie wątku głównego oraz wątków pobocznych;
- nazywanie wrażenia, jakie wzbudza czytany tekst;
- określanie doświadczeń bohaterów literackich i porównywanie ich z własnymi;
- wyrażanie własnego sądu o postaciach i zdarzeniach;
- wskazywanie wartości w utworze oraz określanie wartości ważnych dla bohatera;
- wyszukiwanie w tekście informacji wyrażonych wprost i pośrednio;
- odróżnianie zawartych w tekście informacji ważnych od drugorzędnych;
- rozumienie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna) oraz wskazanie różnic między tekstem literackim a jego adaptacją; (np. Hobbit, W pustyni i w puszczy);
- odczytanie tekstów przez przekład intersemiotyczny (np. rysunek);

a) teksty obowiązkowe:

Adam Mickiewicz, fragm. Pana Tadeusza (polowanie oraz koncert Wojskiego)

John Ronald Reuel Tolkien, Hobbit, czyli tam i z powrotem

Henryk Sienkiewicz, W pustyni i w puszczy

Biblia - wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o siewcy, o talentach, o pannach roztropnych, o miłosiernym Samarytaninie, o synu marnotrawnym, a także z Księgi Rodzaju o powstaniu świata

Mity greckie – mit o Heraklesie, Tezeuszu i Ariadnie, Orfeuszu i Eurydyce, mit o Prometeuszu, inne wybrane mity (w tym poznane w 5 klasie – o powstaniu świata, o Syzyfie, o Dedalu i Ikarze)

Wybrane wiersze: Cz. Miłosz, Piosenka o końcu świata; J. Twardowski Podziękowanie, Śpieszmy się kochać, C. Norwida, Moja piosnka II;

b) Teksty uzupełniające (2 do wyboru):

Olaf Fritsche, Skarb Troi;

Andrzej Maleszka, Magiczne drzewo;

Lucy Maud Montgomery, Ania z Zielonego Wzgórza;

Małgorzata Musierowicz, wybrana powieść z serii Jeźycjady

Edmund Niziurski, Sposób na Alcybiadesa;

Henryk Sienkiewicz, Janko Muzykant;

Alfred Szklarski, Tomek w krainie kangurów

D. Defoe, Robinson Cruzoe

K. Makuszyński, Szatan z 7 klasy

Katarzyna Zychła, Dziewczynka tańcząca z wiatrem

Rafał Kosik, Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi

John Flanagan, *Zwiadowcy. Księga 1. Ruiny Gorlanu*;

Emilia Kiereś, *Rzeka*;

Longin Jan Okoń, *Tecumseh*;
Ferdynand Antoni Ossendowski, *Słoń Birara*;
Jacek Podsiadło, *Czerwona kartka dla Sprężyny*;
Louis de Wohl, *Posłaniec króla*

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Umiejętności:

- rozpoznawanie w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik, zaimek) i określanie ich funkcji w tekście;
- odróżnianie części mowy odmienne od nieodmiennych;
- rozpoznawanie bezosobowych form czasownika: form zakończonych na -no, -to, bezokoliczników;
- rozpoznawanie aspektu oraz stron czasownika;
- tworzenie konstrukcji strony biernej i czynnej, przekształcanie konstrukcji strony biernej i czynnej i odwrotnie, odpowiednio do celu i intencji wypowiedzi;
- nietypowa odmiana rzeczownika (rzeczowniki, które nie posiadają l.mn. lub l.poj., rzeczowniki nieodmienne, rzeczowniki o specyficznej odmianie – ucho, oko, zakończone na –um, - anin);
- rozpoznawanie związków wyrazów w zdaniu, wyróżnianie członu nadrzędnego i podrzędnego oraz typów związków: związku zgody, rzędu, przynależności;
- stosowanie poprawnych form (dłuższych lub krótszych) zaimków;

- nazywanie części zdania i rozpoznawanie ich funkcji składniowej w wypowiedzeniach (podmiot – w tym rodzaje podmiotów, orzeczenie – imienne i czasownikowe, okolicznik, przydawka, dopełnienie)
- rozpoznawanie i przekształcanie konstrukcji składniowych np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie;
- rozpoznawanie w wypowiedziach związków frazeologicznych, rozumienie ich znaczenia oraz poprawne stosowanie w wypowiedziach (zwłaszcza związki pochodzenia mitologicznego i biblijnego)
- identyfikowanie nadawcy i odbiorcy wypowiedzi;
- pisanie poprawne pod względem ortograficznym oraz stosowanie reguł pisowni (z podręcznika: ó, u, ch, h, rz, ź, pisownia z nie, pisownia wielką literą, pisownia trudnych form czasowników)
- poprawne używanie znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, myślnika, dwukropka i nawiasu.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

Umiejętności:

- znajomość zasad budowania akapitów;
- tworzenie spójnych wypowiedzi w następujących formach gatunkowych:
opis przeżyć wewnętrznych, opowiadanie twórcze (także na podstawie mitu, przypowieści, legendy, lektury), charakterystyka, list oficjalny, recenzja